

M

еїа инїервїу

**ЗОРАН КОЊАНОВСКИ, МИНИСТЕР
ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА**

НЕИСПОЛИТИЗИРАНА ПОМОШ ЗА РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

Министерот Зоран Коњановски е роден на 3 март 1967 година, во Битола.

Дипломира на Машинскиот факултет при Универзитетот "Св. Климент Охридски", Битола, во 1992 година. Од јуни 1999 година професионално е ангажиран во ЈП "Стрежево", како одговорен инженер за одржување и за хидромеханичка опрема. По локалните избори во 2005 година, избран е за претседател на Советот на Општина Битола.

На последните парламентарни избори е избран за пратеник во Собранието на Република Македонија, а на 26 август 2006 година е именуван за министер за локална самоуправа во Владата на Република Македонија.

Од 1993 година е член на ВМРО-ДПМНЕ, а од 2005 година тој е член на Извршниот комитет на партијата.

Учествува на бројни семинари и обуки на Меѓународниот републикански институт, на Националниот демократски институт, на политичката академија на "Конрад Аденауер".

По два месеца вршење на оваа функција, министерот Коњановски зборува за затекнатите состојби во оваа сфера, како и за плановите и за активностите кои ќе се преземаат во Министерството за локална самоуправа...

Разговорот го водеше:
Жаклина МИТЕВСКА

Една од причините за кои разговараме со Вас господине министре, е неодамнешната охридска конференција "Една година децентрализација".

Факт е дека при пренесувањето на надлежностите од централно на локално ниво во овој едногодишен период општините се соочија со проблеми, наследени долгови, недоволно екипирана и обучена администрација... Некои општини сè уште имаат проблеми, особено со недостатокот на финансиски средства за нормално функционирање. Какви се Вашите сознанија?

КОЊАНОВСКИ: Процесот на децентрализација не мирува, тој е динамичен и постојано се движи. Нема да дозволиме да се случи застој. Сакам со целиот капацитет да се вложиме во неговото имплементирање. Петнаесет месеци општините функционираат со новите надлежности. Ова е релативно кус период за еден вака сложен процес. Но, најважно е што тој се случи, почна. Во првата година се појавија и првите детски болести. Сите општини немаа и сè уште немаат ист капацитет за да ги извршуваат надлежностите на исто ниво. Дополнително, во најчувствителниот период сериозно беа оптоварени и со долгови кои министерствата им ги пренесоа заедно со надлежностите. Оваа Влада веќе ги прави анализите до каде сме, кои се отворените прашања и како ќе ги решаваме. Факт е дека на општините сè уште им е потребна и политичка и финансиска поддршка. Активностите ќе ги насочиме во градењето на финансиски стабилни општини, кои ќе имаат капацитет на граѓаните да им обезбедат квалитетни услуги. Тоа е и крајната цел на оваа сложена реформа. Затоа е важно следењето на општините. Министерството ќе воспостави систем на мониторинг на извршувањето на надлежностите од страна на локалните самоуправи. Цел е постојано да имаме сознанија како се движи процесот и каде треба да реагираме за да им помогнеме на општините. Во оваа фаза на процесот на децентрализација тоа е и наша основна задача.

Ќе инсистирам на постојана соработка со ЗЕЛС, зашто во оваа реформа не смее да има наметнати решенија. Тие мора да бидат прифатени од оние кои ги имплементираат. Само на тој начин децентрализа-

цијата ќе стане реална, ќе ѝ дадеме живот, а позитивните примери ќе бидат најдобрата потврда за успешноста на нашите решенија.

 Вашата прва средба од позиција на министер беше со Заедницата на единиците на локалната самоуправа. Во изминатиот период ЗЕЛС имаше голем број забелешки, особено за распределбата на финансиските средства, а некои градоначалници ја обвинуваа претходната власт дека пресуден критериум за тоа била нивната партиска припадност. Каква стратегија ќе има надлежното Министерство во однос на соработката со ЗЕЛС?

ЗАКОНИТЕ ПОСТОЈАТ ЗА ДА СЕ СПРОВЕДУВААТ. ДОКОЛКУ ПРИ НИВНАТА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СЕ ПОКАЖЕ ДЕКА ОДРЕДНО ЗАКОНСКО РЕШЕНИЕ НЕ ФУНКЦИОНИРА ДОБРО ВО ПРАКТИКАТА, ИМА ИНСТИТУЦИОНАЛЕН НАЧИН КАКО ДА СЕ ПРЕДЛОЖИ НЕГОВА ПРОМЕНА.

КОЊАНОВСКИ: Воопшто не е случајно тоа што по стапувањето на функцијата првата средба која ја имав беше со претседателството на ЗЕЛС. Има отворени прашања и ќе ги решаваме заеднички. Општините се тие кои, во рамките на нивните надлежности, ги имплементираат законите. Тие први ги имаат сознанијата дали одредени законски решенија функционираат или не. Низ секојдневната работа општините ги имаат првите контакти со граѓаните и со нивните реакции - и позитивни и негативни. Затоа велам дека Министерството за локална самоуправа и ЗЕЛС се партнери во оваа реформа. Ние сме две страни кои, од различни позиции, учествуваат во спроведувањето на процесот на децентрализација, но целта ни е иста. Децентрализацијата мора да успее, а тоа значи граѓаните да бидат

задоволни од она што го правиме. Убеден сум дека, низ постојана комуникација и транспарентно работење, резултатите нема да изостанат.

 Некои градоначалници од ДУИ, поведени од политички причини, неодамна најавија дека ќе излезат од ЗЕЛС и ќе формираат друга паралелна Заедница. Тогаш изјавивте дека градоначалниците треба да бидат менаџери кои ќе работат на остварувањето на интересите на граѓаните кои ги избрале, а не политички лидери. Засега има најави дека остануваат во ЗЕЛС, но... Кои се Вашите сознанија за тоа како функционира Заедницата, конкретно дали на таа тема разговаравте со претседателот на ЗЕЛС, господинот Петров?

КАКО МИНИСТЕР ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА ЌЕ ИМАМ ИСТ ОДНОС КОН СИТЕ ГРАДОНАЧАЛНИЦИ, БЕЗ ОГЛЕД НА НИВНАТА ПАРТИСКА И ЕТНИЧКА ПРИПАДНОСТ. ОЧЕКУВАМ И ТИЕ ДА ГО ИМААТ ИСТИОТ ОДНОС КОН МИНИСТЕРОТ ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА, КАКО ФУНКЦИЈА, А НЕ КАКО ЛИЧНОСТ.

КОЊАНОВСКИ: И јас, како министер за локална самоуправа, и актуелниот претседател на ЗЕЛС, по тоа прашање имаме идентичен став. ЗЕЛС ќе биде сериозен партнер на централната власт само доколку остане цела. Само доколку ЗЕЛС ги претставува интересите на сите општини во државата, ние како централна власт ќе бидеме сигурни дека по тие ставови се произнеле градоначалниците на сите општини и дека стојат зад нив. Во спротивно, ќе се отворат теми кои само ќе ги проблематизираат прашањата, без можност да се обезбеди решение кое ќе биде прифатено од сите. Задоволен сум што работите добиваат позитивен исход. Веќе најавив и ќе опстојам на тоа. Како министер за локална самоуправа ќе имам ист однос кон сите градоначалници, без оглед на нивната партиска и етничка припадност. Очекувам и тие да го имаат истиот однос кон министерот за локална самоуправа, како функција, а не како личност. Затоа и велам дека градоначалниците треба да се свртат кон потребите на граѓаните, а не да бидат локални партиски лидери. Тие се градоначалници на сите граѓани во општината и така треба да ја остваруваат својата функција. А за да одговорот на потребите на граѓаните неопходно е да функционираат во рамките на ЗЕЛС и да имаат контакти и соработка со централната власт. Тоа граѓаните го очекуваат од нив. Во спротивно можат да се доведат во изолација која објективно ќе се одрази на нивната работа и на резултатите во општината. Сигурно дека од граѓаните не го добиле мандатот за тоа. Но, од контактите кои веќе ги остварив и во Министерството и на двете средби во Охрид и во Валандово, јас сум задоволен од воспоставената комуникација и од нивната желба, со заеднички напори да го придвижиме тркалото на развојот во општините.

 Факт е дека некои градоначалници од албанска националност не им се верни на законите, особено кога станува збор за Законот за истакнување на државните симболи. Како ќе се справите со овој проблем?

КОЊАНОВСКИ: Почитувањето на законите е основен принцип во една правна држава, за што се залагаме сите ние. Тука нема Албанци, Македонци, Турци, Роми итн. Законите постојат за да се спроведуваат. Доколку при нивната имплементација се покаже дека одредено законско решение не функ-

ционира добро во практиката, има институционален начин како да се предложи негова промена. Секое друго однесување, надвор од Уставот и од законите, ќе биде предмет на институционална реакција, во рамките на надлежностите на органите кои се задолжени за тоа. Ако секојдневно велиме дека сакаме да бидеме членка на Европската унија, а по тоа прашање има постигнато целосен консензус во државава, тогаш очекувам секој носител на функција, без разлика дали е министер или градоначалник, со својата работа и однесување да даде свој придонес кон остварувањето на таа цел. Ако тоа се очекува од секој граѓанин во државата, од секој вработен во државната администрација, тогаш ние, носителите на јавни функции, најмалку што можеме да направиме е да дадеме пример.

 Иако Албанците инсистираат на Баденерово мнозинство во законодавниот дом, нивните градоначалници токму него не го почитуваат кога станува збор за носење одлуки во општините во кои малцинство се Македонците и другото население кое не е албанско. Конкретен пример е Општина Чаир, која без ова мнозинство доби нов грб и знаме. Ако европретставникот Ерван Фуере не успеа да го убеди градоначалникот Изет Меџити да ја повлече одлуката, како Вие планирате да се справувате со вакви постапки?

КОЊАНОВСКИ: Случајот со Општина Чаир доби медиумска гласност заради моментот во кој беше пласиран. Јас не би го генерализирал и не сакам општините да се набљудуваат во пакет врз основа на партиската или етничката припадност на нивните градоначалници. Сите тие се луѓе кои својот легитимитет го црпат од граѓаните и, како што реков, треба да се свртат кон потребите на граѓаните. За тоа и го добиле мандатот.

ЗАРЕМ МОЖЕ НА ЛОКАЛНО НИВО НЕШТО ДА БИДЕ ПОВАЖНО ОД ТОА КАКВА ВОДА ПИЈАТ ГРАЃАНИТЕ, ДАЛИ ХИГИЕНАТА ВО ГРАДОТ Е НА ЗАДОВОЛИТЕЛНО НИВО, ДАЛИ ДЕЦАТА УЧАТ ВО ПРИСТОЈНИ УСЛОВИ. НЕ ВЕРУВАМ.

Евентуалното однесување надвор од Уставот и од законите не треба да биде предмет на нечие справување или, пак, убедување. Како министер за локална самоуправа јас немам мандат за тоа. Мојата надлежност на оваа функција, во овој сегмент, е дефинирана во Законот за локална самоуправа. Секоја одлука на органите на локалната самоуправа, која не е во согласност со Уставот и со законите на Република Македонија, ќе биде стопирана од извршување и ќе биде поведена иницијатива пред Уставниот суд. Конечниот збор го има Уставниот суд. Но, поентата не е во тоа. Време е да сфатиме дека секоја функција, пред сè, значи одговорност. Одговорност во нејзиното извршување, што секогаш ќе поаѓа од Уставот и од законите и ќе биде насочено кон доброто на граѓаните. Ќе повторам, тоа се однесува на сите граѓани, без разлика на нивната етничка припадност.

 Колку се почитуваат соодветната и правичната застапеност во оние единици на локална самоуправа каде што мнозинство се Албанците. Имаат ли воопшто некаков глас Македонците и останатите припадници на заедниците?

КОЊАНОВСКИ: Граѓаните во општините, нивните интереси, се претставени преку нивните претставници во општинските совети. Тие се луѓето кои при носењето на одлуките не

треба да ја изгубат од вид и етничката структура на населението во општината. Политичките претставници во општините со мешано етничко население имаа потешка задача. Или, уште една одговорност плус. Секогаш да внимаваат нивните одлуки да бидат во прилог на градењето добри меѓуетнички односи. Во спротивно, ќе отворат теми кои во подолг период ќе им го преокупираат вниманието и ќе забораваат на основните потреби на граѓаните и воопшто на основните функции на општината. Тоа се случува во некои општини и евидентно е дека жртви на тие високо исполитизирани прашања се граѓаните. Зарем може на локално ниво нешто да биде поважно од тоа каква вода пијат граѓаните, дали хигиената во градот е на задоволително ниво, дали децата учат во пристојни услови. Не верувам. Сличен случај имаше и во битолското село Лажец, но низ разумен разговор проблемот се надминува. Без оглед на различната етничка припадност, заедничките потреби луѓето ги зближуваат.

 Уривањето на дивоградбите е болна општинска точка. Неодамна имаше инцидент од таков вид во Општина Бутел...

КОЊАНОВСКИ: Во сферата на урбанизмот има најголем степен на децентрализација. Општините се тие кои сега издаваат одобренија за градење, но имаат и свои инспекциски служби. Всушност, контактот со граѓаните тие го имаат најчес-

то преку остварувањето на таа надлежност. Значи, од успешното работење во сферата на урбанизмот, во најголем дел ќе се гради и сликата за успешноста на децентрализацијата, барем во очите на граѓаните. Тоа значи поефикасно администрирање на нивните барања, но и потранспарентно работење и елиминирање на сите можности за корупција. Секој ден никнуваат нови афери токму во урбанизмот. Градоначалниците, со оглед на нивните надлежности, се пред големи искушенија. Но, симнувањето на надлежноста од централно на локално ниво има смисла само ако води кон подобрување на состојбите. Во многу случаи, таму каде што ќе се утврди дека се градело без документација, ако нема законски услови за легализација, ќе има и уривања.

Најчесто тоа се непријатни ситуации и за граѓаните, но и за локалните власти. Но, еднаш засекогаш треба да се стави крај на, најблага кажано, урбанистичкото самоволие. Тоа е сериозна одговорност за локалните власти и тие на ист начин треба да ја извршуваат. А, граѓаните треба да се свесни за последиците доколку го заобиколуваат законот или, пак, добиле некакви гаранции врз основа на некои лични релации.

 Евидентни се диспаратите меѓу единиците на локалната самоуправа. Најавивте дека ќе се ангажирате за рамномерен регионален развој. Иако граѓаните стравуваат дека со најавените 8 статистички региони ќе се случи повторно територијално прекројување, Вие ве-

лите дека не станува збор за никакво ново политичко ниту, пак, административно ниво на власт и дека овие региони би прераснале во планско развојни региони, кои ќе располагаат со соодветна база на статистички податоци, нужни за планирање на развојот...

КОЊАНОВСКИ: Факт е дека во Република Македонија досега не се водеше соодветна политика за рамномерен регионален развој. Последица на тоа е што на релативно мал простор имаме делови од државата кои речиси умираат. Тотално се пасивизирани и немаат ниту човечки ниту инфраструктурен капацитет да го повлечат развојот. Потребна им е помош од државата која нема да биде инцидентна, туку осмислена и сеопфатна. Време е да ги тргнеме табуата и кон ова прашање да пристапиме прагматично. Тоа значи да не дозволиме да биде исполитизирано и употребено за некои дневно-политички цели. Затоа во креирањето на политиката на рамномерен ре-

ДА СОЗДАДЕМЕ НОРМАТИВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ УСЛОВИ ВО КОИ ОПШТИНИТЕ ЌЕ БИДАТ ИНКУБАТОРИ НА ИДЕИ, КОИ ЌЕ МОЖАТ ДА ГИ ПРЕТОЧАТ ВО КОНКРЕТНИ ПРОЕКТИ.

гионален развој ќе ја вклучиме целата релевантна јавност. Стручна и политичка. Транспарентноста во овој процес ни е многу важна. Од една страна, за да се обезбедат најквалитетни решенија кои ќе дадат резултати, а од друга страна, за да не се создаде амбиент дека се прави нешто зад грбот на граѓаните. Целта е многу едноставна. Да создадеме нормативни и институционални услови во кои општините ќе бидат инкубатори на идеи, кои ќе можат да ги преточат во конкретни проекти. Но, и да ги реализираат со домашни и со пари од фондовите на Европската унија. Мораме подготвени да ја дочекаме таа можност за да можеме да ја искористиме. Водењето на политика на рамномерен регионален развој ќе ни помогне и во таа насока. Во овој сегмент, Министерството за локална самоуправа го очекува многу работа. На Законот веќе се работи и кога ќе биде финализирана работната верзија, ќе го понудиме на јавна расправа. Стратегијата се очекува да биде готова до средината на идната година. Во моментот го екипираме тимот на домашни и на странски експерти, кои ќе работат на неа.

НЕ Е ЛЕСНО НЕКОМУ ДА МУ ЗЕМЕШ НЕШТО ШТО ВЕЌЕ МУ ПРИПАЃА. УШТЕ ПОМАЛКУ БЕЗ ДА ГО ПРАШАШ ЗА ТОА. ОСТАНУВАМЕ НА СТАВОТ ДЕКА ЗА СЕКОЈА ПРОМЕНА НА ОПШТИНСКИТЕ ГРАНИЦИ И ВО ИДНИНА НАЈПРВО ТРЕБА ДА СЕ КОНСУЛТИРААТ ГРАЃАНИТЕ.

Општините сè уште немаат расчистено со државното земјиште во нивните "атари". Најавивте дека ќе понудите законска регулатива со која би ги дефинирале условите под кои општините ќе го менаџираат земјиштето, а и дека еден од приоритетите ќе биде и пограничната соработка, поттикнувањето на развојот на општините во пограничните делови од државата?

КОЊАНОВСКИ: Со Законот за локална самоуправа на општините им е дадена надлежност да се грижат за локалниот економски развој. Но, во право се кога велат дека немаат доволно инструменти за да направат посериозни чекори во таа насока. Го бараат градежното земјиште кое е во сопственост на државата и нови извори на средства. Владата е свесна дека без одлагање треба да се направат некои квалитетни промени, кои ќе им обезбедат на општините поголема самостојност во менаџирањето на земјиштето. Локалниот економски развој е надлежност за која локалните власти се исклу-

чително заинтересирани и тоа е разбирливо. Ако на овој план има резултати, тоа ќе се одрази и во сите други сфери. Од истите причини, ова прашање е во сферата на интересирање и на централната власт. Веќе се размислува на таа тема и ќе се случат суштински промени. Во секој случај и за овие прашања општините ќе бидат консултирани и верувам дека ќе дојдеме до решение кое ќе биде поеднакво прифатливо и за централната и за локалната власт.

Прекуграничната соработка е, исто така, важен сегмент кој може да придонесе во развојот на општините, но има и друга димензија. Да ги приближи државите низ соработката меѓу општините и преку комуникацијата на граѓаните од тие општини. Сериозно ќе се посветиме на оваа прашање. Тоа е и првата лекција како државите треба да соработуваат во големото европско семејство, чиј член во иднина ќе бидеме и ние.

Господине Коњановски, доаѓате од партијата која имаше најголеми забелешки околу пакетот закони за децентрализација. За Вашата партија, која не го поддржа Законот за територијална организација на единиците на локалната самоуправа, тоа беше вовед во кантонизација и федерализација на државата. Ќе понудите ли измени на овој Закон?

КОЊАНОВСКИ: Децентрализацијата е процес кој ќе се развива и кој треба да ги даде очекуваните резултати. Друго е прашањето во кои општински граници. И тогаш и сега стојам на ставот дека тоа е прашање за кое, пред сè, треба да одлучат граѓаните кои живеат во тие општини. Тоа го предвидува и Европската повелба за локална самоуправа. Законот за територијална организација се донесе без да се консултираат граѓаните и ние реагиравме на тоа. Има држави кои по големина се слични на Република Македонија, а имаат многу повеќе општини како, на пример, Словенија со речиси 200 општини. Не е лесно некому да му земеш нешто што веќе му припаѓа. Уште помалку без да го прашаш за тоа. Остануваме на ставот дека за секоја промена на општинските граници и во иднина најпрво треба да се консултираат граѓаните.